

2. Електронний ресурс: Імпорт та експорт в підприємстві. Режим доступу: 231767788.pdf (core.ac.uk)

3. Електронний ресурс: Підприємства та взаємодії . Режим доступу: core.ac.uk/download/pdf/324236829.pdf

4. Електронний ресурс: Торгівельні пріоритети України в бізнесі . Режим доступу: Фінансовий механізм управління експортно-імпоротною діяльністю інноваційних систем (Iprnu.ua)

УДК 330.322.54

**АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ
ЗАКІНЧЕННЯ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ**

**Цибульська Е. І., к. е. н., доц., доцент кафедри економіки та права
Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»**

**Лічман С. С., магістрант факультету «Бізнес-управління»
Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»
Харків, Україна**

На сьогодні ми повинні розуміти, яку велику роль займають інвестиції в існуванні вітчизняної економіки, коли унаслідок повномасштабної війни в Україні станом на січень 2023 р., прямих збитків зазнали щонайменше 109 великих і середніх підприємств різних форм власності, а загальна сума збитків оцінюється в 13 млрд дол. [1]. За оцінкою експертів, 19 (17 %) приватних та державних підприємств з-поміж великих та середніх зруйновано повністю, ще 90 (83 %) пошкоджено частково. Унаслідок таких руйнацій, посилюються ризики для трудової діяльності, добробуту працездатного населення та членів їхніх родин. Згідно з офіційною статистикою, станом на 1 січня 2023 р., статус безробітного мали 186,5 тис. осіб за наявності 21,2 тис. одиниць вакансій. Відповідно, на одне вакантне місце претендувало майже дев'ять офіційно зареєстрованих шукачів роботи [2,3]. Притік інвестицій в країну допоможе відбудувати пошкоджену інфраструктуру, підприємства та буде сприяти створенню нових робочих місць. Іноземні інвестиції будуть сприяти передачі нових знань та технологій в українську економіку, покращенню менеджменту, підвищенню якості продукції та конкурентоспроможності. Тому активізація інвестиційної діяльності є досить актуальним завданням для українського уряду після закінчення воєнного конфлікту.

Високому притоку інвестицій в економіку України на сьогодні перешкоджають деякі фактори:

- повномасштабне вторгнення;
- політична нестабільність;
- високий рівень корупції у владних структурах;
- низький рівень довіри до владних структур.

Уряд повинен приділити особливу увагу політичній та економічній

стабільності, зниженню бюрократичних перешкод та спрощенню процедур заснування та ведення бізнесу. Чим більш сприятливий бізнес-клімат, тим більше іноземних інвесторів буде зацікавлено в розміщенні своїх інвестицій у країні. Звичайно, проблема залучення іноземного капіталу у вітчизняну економіку є важливим питанням практично для всіх урядів, а в ситуації під час війни і після війни ця проблема стоїть особливо гостро і залучення іноземного капіталу найбільш необхідно в умовах зниження економічного потенціалу і бюджетних доходів країни. Надходження до бюджету країни з основних секторів економіки. Багато країн цивілізованого світу заявили про свій намір брати участь у відновленні України та фінансуванні сектора національної економіки. В перші роки війни в Україні зросла підтримка з боку європейських країн. Це додає впевненості інвесторам, але в той же час залучення іноземного капіталу є одним з необхідних завдань для української влади, оскільки необхідна працююча модель вітчизняної економіки [4,5].

Економічне обґрунтування заходів, які можуть підвищити привабливість інвестицій в країну:

1. Покращення бізнес-клімату. Уряд повинен приділити особливу увагу політичній та економічній стабільності, зниженню бюрократичних перешкод та спрощенню процедур заснування та ведення бізнесу. Чим більш сприятливий бізнес-клімат, тим більше іноземних інвесторів буде зацікавлено в розміщенні своїх інвестицій у країні [6].

2. Підтримка інфраструктури. Інфраструктура має велике значення для розвитку бізнесу. Інвестиції у покращення транспортної, енергетичної, комунікаційної та соціальної інфраструктури можуть привернути більше інвесторів. Забезпечення якісної і зручної інфраструктури стимулює ефективність діяльності підприємств і зростання економіки в цілому.

3. Фінансова підтримка. Забезпечення доступу до фінансових ресурсів для підприємств є важливим для їх розвитку та залучення інвестицій. Розробка ефективних програм кредитування та стимулювання діяльності стартапів може підвищити інтерес інвесторів [6].

4. Розвиток знань та інновацій. Розробка продуктивної робочої сили та забезпечення доступу до передових технологій і наукових досліджень є важливим для економічного зростання. Інвестиції в освіту, науково-дослідні центри та інноваційні галузі можуть привернути інвесторів, зацікавлених у розвитку та використанні передових технологій [6].

5. Забезпечення прав інвесторів. Надання гарантій щодо захисту прав та інтересів інвесторів є важливим фактором для їхнього зацікавлення в розміщенні капіталу в країні.

Війна в Україні ще не закінчилася, але уряд країни здійснив ряд заходів щодо активізації інвестиційної діяльності в Україні. Так Міністерство економіки України підписало договір з найбільшою в світі інвестиційною компанією з управління активами BlackRock про надання послуг із супроводу Фонду розвитку України (UDF). Основна мета створення фонду – залучення приватного та публічного капіталу для реалізації масштабних бізнес-проектів в Україні [7]. Його ймовірний обсяг складатиме \$10 млрд [8].

Спеціалізований фонд для України має мобілізувати приватний капітал для відновлення економіки України. Механізм роботи фонду розкриває керуючий директор Black Rock М. Вирволл:

- Фонд надаватиме фінансування інвесторам та консультуватиме їх стосовно якісних проєктів в Україні;
- уряд України надаватиме широку підтримку та, можливо, буде міноритарним власником фонду;
- проєкт має орієнтуватися не лише на поствоєнне відновлення, а й на світові тренди, такі як кліматичні зміни. Це дасть можливість йому залучати кошти довгостроково та на постійній основі;
- Фонд координуватиметься з індустріальною політикою українського уряду, орієнтованою на певні перспективні галузі [8].

Робота Фонду розвитку України буде ґрунтуватися на програмах підтримки України від урядів країн та міжнародних фінансових інституцій. Приватний капітал доповнюватиме ці програми. Планується за допомогою приватного капіталу залучити на відновлення Української економіки до 2032 р. фінансові ресурси в обсязі 350 млрд. дол. В такі ключові сектори економіки, як енергетика, виробництво, інфраструктура, інформаційні технології [7]. Для залучення в українську економіку іноземних інвесторів вже створено унікальну електронну платформу Advantage Ukraine, на якій зібрано понад 500 інвестпроектів та можливостей у 10-ти галузях економіки. Кожен потенційний інвестор, зареєструвавшись на платформі, отримує вичерпну інформацію про можливості інвестування, конкретні проєкти та вигоди, які матиме від вкладання в економіку України [9].

Таким чином, інвестиції мають важливе значення в Україні на сучасному етапі, коли вітчизняна економіка досить сильно зруйнована. Інвестиції допоможуть відбудувати вітчизняну економіку та її інфраструктуру після закінчення воєнного конфлікту, залучити капітал для впровадження новітніх технологій, будуть сприяти розширенню існуючих бізнесів, створенню нових бізнес-структур, нових робочих місць, а це в свою чергу зменшить безробіття в країні та дасть можливість українській економіці швидко розвиватися та підвищити свій потенціал. Потрібна низка заходів з боку держави для підвищення інвестиційної привабливості країни та активізації інвестиційної діяльності в повоєнний час:

- успішне завершення воєнного конфлікту;
- організація ефективної роботи спеціалізованого Фонду розвитку України (UDF) з боку уряду;
- подальший розвиток електронної платформи Advantage Ukraine (електронний банк інвестиційних проєктів в 10 галузях економіки України);
- розробка ефективних програм кредитування та стимулювання діяльності стартапів;
- нормативно-правове забезпечення пільгового оподаткування підприємств, які здійснюють інвестиційну діяльність.

Такі заходи з боку уряду будуть сприяти активізації інвестиційних процесів у вітчизняній економіці в повоєнний час, а це в свою чергу

допоможе їй скоріше інтегруватися в Європейський простір.

Список використаних джерел

1. Збитки, завдані українському бізнесу внаслідок російської агресії, оцінюються в \$13 млрд. KSE. 2023. 26 січ. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zbitki-zavdani-ukrayinskomu-biznesu-vnaslidok-rosiyskoyi-agresiyi-otsinyuyutsya-v-13-mlrd/>.
2. Безробіття в Україні в період повномасштабної війни. CID. 2023. 14 лют. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/bezrobittya-v-ukrayini-v-period-povnomasshtabnoyi-viyny>.
3. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi>.
4. Інвестиційна діяльність в Україні після повномасштабного вторгнення в Україну. Економіка та суспільство. 2023. №48, С.56–71.
5. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 № 93/96 - ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>.
6. Караван, Н. А. Класифікація інвестицій та обґрунтування вибору критеріїв їх ефективності. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 1, С.13–17.
7. Коваленко О. Історичний момент: найбільша інвестиційна компанія світу допоможе Україні. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/naybilsha-v-sviti-investkompaniya-blackrock-dopomozhe-vidnoviti-ukrajinu-12246471>.
8. Шевчук С. «Розумне» закінчення війни, 5–10 років на повноцінний запуск та \$10 млрд інвестицій. BlackRock показала перші деталі спеціального фонду для України. Як він працюватиме. URL: <https://forbes.ua/money/rozumne-zakinchennya-viyni-5-10-rokiv-na-povnotsinniy-zapusk-ta-10-mlrd-investitsiy-blackrock-pokazala-pershi-detali-spetsialnogo-fondu-dlya-ukraini-yak-vin-pratsyuvatime-06072023-14664>.
9. Інвестиції в Україну та відновлення економіки. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62bfd716-8665-4a4c-9e2d-6325ba53b3c8&title=InvestitsiiVUkrainuTaVidnovlenniaEkonomiki>.

УДК 338.1

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР УСПІХУ СУЧАСНИХ КОМПАНІЙ

Косінцева П. Ю., аспірантка
Український державний університет
залізничного транспорту,
Харків, Україна

Процес глобалізації, технологічний прогрес та швидкий потік інформації призводять до того, що компанії-конкуренти часто схожі одна на одну з точки зору використовуваних ресурсів, співпраці з постачальниками, способів взаємодії з клієнтами тощо. Виявляється, що традиційні джерела успіху, такі як продукт, технологічний процес і доступ до фінансових